

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

SECȚIA PENTRU JUDECĂTORI

HOTĂRÂREA nr. 924

din 01 noiembrie 2018

Prin Raportul nr. 2740/IJ/1233/DIJ/2017, Inspecția Judiciară a înaintat Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii rezultatul activității de monitorizare a dosarelor mai vechi de 10 ani, existente pe rolul curților de apel și instanțelor arondate, precum și al Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Analizând raportul Inspecției Judiciare și înscrisurile atașate, Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii reține următoarele:

Prin Ordinul nr. 38/04.04.2017 emis de inspectorul-șef al Inspecției Judiciare, completat ulterior prin Ordinul nr. 97/15.11.2017 și modificat prin Ordinul nr. 35/21.03.2018, s-a stabilit ca activitatea de monitorizare să vizeze Înalta Curte de Casație și Justiție, toate curțile de apel și instanțele arondate și să fie efectuată în baza relațiilor comunicate de conducerile judiciare ale curților de apel la datele de 10 iulie 2017 și 10 ianuarie 2018.

Controlul tematic a avut ca obiect dosarele cu o vechime mai mare de 10 ani aflate pe rolul instanțelor la data de 31 decembrie 2017, indiferent de stadiul procesual, cu excepția dosarelor de insolvență, a celor în care judecata este suspendată, precum și a

celor în care au fost promovate căi extraordinare de atac sau în care au fost formulate cereri de îndreptare, lămurire hotărâre, înlăturare a dispozițiilor contradictorii ori a omisiunilor vădite.

Tot în cadrul Strategiei de monitorizare, s-a solicitat instanțelor judecătorești să comunice Inspecției Judiciare bunele practici identificate, măsurile manageriale luate sau orice alte activități dispuse de conducerile instanțelor judecătorești în cursul anului 2017, în cadrul domeniului vizat de verificare.

Din analiza datelor statistice relevate de activitatea de monitorizare, Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii reține că, la nivelul întregii țări, se constată o creștere a numărului de dosare mai vechi de 10 ani la un număr de 10 curți de apel (Alba Iulia, Bacău, Brașov București, Cluj, Craiova, Constanța, Iași, Suceava și Târgu Mureș).

Se constată că la anumite curți de apel creșterile sunt semnificative, astfel: la Curtea de Apel București creșterea este de 30 de dosare, iar la Curtea de Apel Cluj numărul dosarelor mai vechi de 10 ani a crescut cu 28 de dosare.

În ce privește reducerea numărului de dosare, se reține că există un număr de 4 curți de apel (Constanța, Galați, Ploiești, Timișoara) la care se înregistrează o scădere a dosarelor mai vechi de 10 ani aflate pe rol, excepție făcând Curtea Militară de Apel București, instanță la care nu au fost niciodată înregistrate dosare mai vechi de 10 ani.

Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii reține că la sfârșitul anului 2017, numărul total al dosarelor mai vechi de 10 ani a fost de 423 de dosare, la nivel tuturor instanțelor judecătorești, mai mare decât cel înregistrat la finele anului 2016, când existau 340 de dosare.

Pe categorii de dosare, din totalul de 423 de dosare, 420 sunt civile, existând numai 3 dosare penale. Dosarele penale se regăsesc pe rolul Curții de Apel București (1 dosar), Curții de Apel Târgu Mureș (1 dosar) și Curții de Apel Oradea (1 dosar).

La nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție, existau un număr total de 44 cauze mai vechi de 10 ani, la 31 decembrie 2017, față de 32 de dosare mai vechi de 10 ani existente la data monitorizării efectuate anterior.

Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii reține că la finele semestrului al II-lea al anului 2017, erau înregistrate la nivelul întregii țări 467 de dosare mai vechi de 10 ani.

Astfel cum reiese din analiza dosarelor mai vechi de 10 ani aflate pe rolul curților de apel și instanțelor arondate, precum și al Înaltei Curți de Casație și Justiție, Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii reține că motivele care au condus la temporizarea procedurilor judiciare sunt diverse și au, în general, caracter obiectiv, existând însă și motive de natură subiectivă care au determinat acest rezultat.

Astfel, Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii constată că au fost adoptate de către conducerile instanțelor judecătorești o serie de planuri sau măsuri manageriale cu scopul de a impulsiona soluționarea cu celeritate a dosarelor vechi, dar și o serie de bune practici ale instanțelor, respectiv acele metode care își dovedesc eficiența în reducerea duratei de soluționare a dosarelor mai vechi de 10 ani de la data înregistrării în sistemul judiciar.

Au fost identificate ca bune practici o serie de măsuri organizatorice menite a eficientiza activitatea instanțelor, astfel:

1. emiterea unor decizii și note interne prin care s-a urmărit implementarea unor proceduri unitare de lucru, în scopul organizării și asigurării bunei funcționări a instanțelor;

2. semnarea unor protocoale de colaborare în baza cărora prin sistemul TDS au fost expediate acte de procedură și documente în format electronic către instituțiile semnatare ale protocoalelor, fapt ce a condus la fluidizarea activității de comunicare a actelor procedurale, reducând totodată costurile pe care aceasta le implică (au fost identificate astfel de protocoale la Tribunalul Botoșani și vizau unitățile penitenciare, unitățile de parchet, Oficiul Registrului Comerțului, Direcția Generală a Finanțelor Publice, Casa Județeană de Pensii, Casa Județeană de Asigurări de Sănătate, Direcția Generală Pentru Protecția Copilului, Poliția Locală, Oficiul Județean de Cadastru și Inspectoratul Județean de Poliție);

3. întocmirea unui plan de control cu stabilirea termenelor, a tipurilor de verificări și a persoanelor responsabile;

4. verificări directe efectuate periodic de președintele instanței, vicepreședinte, președinții de secție și de prim-grefier privind volumul de activitate, rapoartele IJrep, activitatea de repartizare și indicatorii de performanță, concretizate în întocmirea unor note de control, ale căror constatări sunt valorificate prin elaborarea unor proceduri de lucru comune în cazul în care sunt constatate vulnerabilități sau prin discutarea acestora în cadrul unor ședințe comune de pregătire profesională;

5. constituirea unor grupuri de lucru pentru optimizarea managementului dosarelor, monitorizarea duratei de soluționare a dosarelor și pentru adaptarea și optimizarea aplicației ECRIS;

6. demararea procedurilor de verificare și regularizare anterior datei stabilite ca dată recomandată, fapt ce a condus la reducerea considerabilă a duratei de soluționare a cauzelor;

7. îndeplinirea măsurilor de verificare, regularizare și stabilirea primului termen (conform art. 200 și următoarele din Noul cod de procedură civilă) și în perioada vacanței judecătorești, măsură menită a asigura respectarea principiului celerității; în situația în care primul termen de judecată acordat în aplicația ECRIS este mai mare de 30 de zile, analizarea oportunității și posibilității preschimbării termenului de judecată în conformitate cu art. 153 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

8. stabilirea termenelor de judecată pentru cauzele complexe și cele care au o vechime mai mare de 5 ani în sistem și în alte zile decât cele în care judecătorul are stabilită ședința de judecată în mod uzual;

9. stabilirea de fiecare judecător care face parte din completul de judecată pe rolul căruia au fost identificate dosare cu o vechime mai mare de 10 ani a unei agende de lucru referitoare la controlul și gestionarea propriului volum de dosare;

10. constituirea unor fișe pentru fiecare dosar cu o vechime mai mare de 10 ani în care se evidențiază măsurile dispuse și termenele acordate de la data înregistrării la instanță, care se comunică membrilor completului de judecată și care se completează de grefierul de ședință imediat după fiecare termen de judecată;

11. constituirea unor baze de date pentru evidențierea permanentă a dosarelor vechi, respectiv, dosare cu vechime cuprinsă între 2 ani și 5 ani, dosare cu vechime

cuprinsă între 5 ani și 10 ani și dosare cu vechime mai mare de 10 ani, care se actualizează permanent și se comunică trimestrial curții de apel;

12. întocmirea de către președinții de secții și respectiv președinții instanțelor a unor rapoarte în care se specifică: stadiul în care se află dosarele mai vechi de 10 ani și măsurile identificate de judecătorul titular al completului în vederea soluționării rapide a acestor dosare pe baza agendei de lucru întocmite de judecător;

13. întocmirea de către conducerea tribunalelor a unor situații cu lucrările de expertiză neefectuate până la data verificărilor, solicitarea unor puncte de vedere de la experții desemnați cu privire la motivele care au stat la baza neefectuării lucrărilor în fiecare caz concret în parte și a unor adrese către Biroul local de expertize prin care s-a solicitat sprijin în acest demers și să se considere ca fiind prioritare lucrările din cauzele mai vechi (la Judecătoria Cluj-Napoca au fost întocmite adrese către Biroul local de expertize solicitându-se sprijin în acest demers și să se considere ca fiind o prioritate lucrările din cauzele mai vechi);

14. organizarea unor întâlniri periodice cu experții judiciari având specializarea topografie - geodezie - cadastru, specialitate în care întocmirea și avizarea lucrărilor de expertiză constituie cauza majoră de amânare a judecării, în vederea identificării și eliminării cauzelor comune care conduc la tergiversare;

15. stabilirea, prin hotărâri ale colegiului de conducere, a măsurii de soluționare în perioada vacanței judecătorești a cauzelor cu o vechime cuprinsă între 5 ani și 10 ani, precum și a celor cu o vechime de peste 10 ani, indiferent de obiectul judecării;

16. stabilirea unor termene mai scurte în dosarele care au o vechime mai mare de 5 ani și configurarea unor perioade de repartizare mai scurte pentru repartizare dosarelor din această categorie în situația în care se formulează cereri de abținere și recuzare sau apar alte incidente procedurale;

17. organizarea, în cadrul ședințelor de învățământ profesional a unor dezbateri având ca scop identificarea de mijloace și metode de anticipare, diagnosticare și conștientizare a problemelor ce pot surveni în activitatea practică.

Având în vedere durata de timp afectată soluționării cauzelor mai vechi de 10 ani, Secția pentru judecatori a Consiliului Superior al Magistraturii constată că cele mai multe

dintre activitățile dispuse de judecători pe parcursul judecății sau lipsa acestora, de natură a conduce la tergiversarea soluționării cauzelor, nu mai pot fi analizate prin raportare la procedura disciplinară, întrucât s-a împlinit termenul de prescripție, astfel cum este reglementat de dispozițiile cuprinse în Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

În astfel de situații, Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii reține că inspectorii judiciari au dispus clasarea sesizărilor, însă, atunci când au apreciat că se impune, au procedat la comunicarea rezoluțiilor către comisiile de evaluare a activității profesionale constituite la nivelul instanțelor de judecată, în conformitate cu prevederile art. 38 alin.(2) din Hotărârea nr. 676/2007 pentru aprobarea Regulamentului privind evaluarea activității profesionale a judecătorilor și procurorilor, republicat.

În astfel de situații, se constată că s-a solicitat comisiilor de evaluare a activității profesionale să se raporteze eficiența activității judecătorului, ca indicator de evaluare a performanțelor profesionale pentru judecători.

De asemenea, Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii reține că în situația în care s-au constatat indicii de săvârșire a vreunei abateri disciplinare în legătură cu temporizarea duratei de soluționare a cauzelor mai vechi, iar termenul de prescripție nu este împlinit, ca urmare a controlului tematic ce face obiectul prezentului raport, Inspekția Judiciară s-a sesizat din oficiu în vederea efectuării de verificări disciplinare.

Analizând datele statistice relevate de monitorizarea dosarelor mai vechi de 10 ani, existente pe rolul curților de apel și instanțelor arondate, precum și al Înaltei Curți de Casație și Justiție, Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii apreciază că dosarele cu o vechime care depășește un termen rezonabil ar trebui să beneficieze de atenția constantă a judecătorilor pentru acordarea unor termene scurte și dispunerea tuturor măsurilor procedurale care ar putea contribui la accelerarea judecății acestora.

Analiza caracterului rezonabil al termenului în care sunt soluționate dosarele cu care sunt investite instanțele naționale trebuie să se realizeze inclusiv prin utilizarea criteriilor pe care Curtea Europeană a Drepturilor Omului le-a creat în jurisprudența sa,

respectiv: *natura cauzei*, rezultând din importanța pe care aceasta o prezintă pentru reclamant; *complexitatea cauzei*, care este atestată de regulă de numărul celor acuzați și al martorilor, de volumul dosarului, de dificultățile ce țin de administrarea probelor, de investigațiile ce trebuie desfășurate și de o eventuală dimensiune internațională a cauzei; *comportamentul reclamantului*, care trebuie să facă dovada faptului că a depus toate diligențele necesare în vederea derulării normale a procedurilor, precum și *comportamentul autorităților*, sub acest aspect urmând a se verifica, în principiu, dacă în cursul soluționării cauzei au existat momente lungi de inacțiune din partea organelor judiciare.

Utilitatea criteriilor propuse își găsește relevanță nu doar în procesul de stabilire a rezonabilității termenului de soluționare a cauzei, ci și în determinarea culpei în prelungirea excesivă a procedurii.

Așa cum s-a arătat și cu ocazia monitorizării anterioare, care a avut în vedere anul 2016, Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii reține că specificul dosarelor care înregistrează o durată a procedurii judiciare mai mare de 10 ani este acela că dosarele au fost instrumentate:

- a. în urma intervenirii unor perioade lungi de suspendare a judecății;
- b. de complete de judecată cu componente modificate în timp, generate de promovări, transferuri sau pensionări ale judecătorilor;
- c. după promovarea căilor legale de atac la intervale mari de timp de la data soluționării inițiale a dosarului urmată, uneori, de admiterea acestora și reluarea judecății;
- d. cu întârziere, ca urmare a temporizării efectuării probei cu expertiză tehnică;
- e. în condiții de dificultate generată de neîndeplinirea procedurii de citare cu părțile, unele având domiciliu în străinătate sau de lipsa de procedură, ori de netransferarea inculpaților judecați în stare de arest;
- f. în condiții de complexitate a cauzelor, dată de numărul mare de părți, de numărul mare al infracțiunilor, de volumul însemnat al actelor de urmărire penală etc.;
- g. după trecerea unor perioade de timp determinate de strămutarea pricinilor sau declinarea competenței;

h. pe parcursul mai multor cicluri procesuale, ca urmare a pronunțării de către instanțe a unor hotărâri casate ulterior de către instanțele superioare și trimiterea cauzelor spre rejudecare;

i. în condițiile intervenirii unor cauze subiective, precum lipsa rolului activ al instanțelor care nu dispun în termen scurt măsurile adecvate pentru soluționarea în termen rezonabil a cauzelor, acordarea unor termene de judecată cu o durată mare sau neadaptată motivelor de amânare ori formularea repetată a cererilor de abținere;

j. înaintarea cu întârziere în căile de atac sau la instanțele la care au fost declinate cauzele, motivat de activitatea defectuoasă a personalului auxiliar;

k. redactarea cu întârziere a hotărârilor pronunțate.

Consecința parcurgerii mai multor cicluri procesuale și a prelungirii în timp a procedurilor a determinat creșterea gradului de complexitate a dosarelor, creșterea volumului lucrărilor de studiat, reacția unora dintre participanții la procedurile judiciare, care formulează inclusiv sesizări adresate Inspecției Judiciare ori iau poziții publice legate de temporizarea judecătii cu precădere în materie civilă, dar și conceperea de către conducerile instanțelor, însă nu în mod constant, a unor planuri de acțiune în scopul reducerii duratei de soluționare a acestei categorii de cauze.

De aceea, soluționarea cu celeritate și, totodată, judicioasă a acestor cauze impune o preocupare sporită a completelor investite cu instrumentarea acestora pentru o bună cunoaștere a actelor și lucrărilor dosarelor, a chestiunilor de fapt și de drept deduse judecătii, rigurozitate în instrumentare și în adoptarea măsurilor permise de lege care să determine comprimarea procedurilor.

Se reține că un rol eficient în reducerea duratei procedurilor îl au măsurile dispuse prin Hotărârea nr. 651/19.06.2014 a Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii, prin care au fost propuse instanțelor de judecată activități concrete de management al cauzelor a căror judecată este temporizată. De asemenea, un rol eficient îl are și controlul propriu-zis efectuat de Inspectia Judiciară prin solicitarea instanțelor judecătorești a referatelor semestriale de monitorizare, precum și a bunelor practici identificate și a măsurilor manageriale dispuse de conducerile instanțelor.

Este de observat că, întrucât răspunderea disciplinară a magistraților se prescrie într-un termen de 2 ani de la data săvârșirii faptei, modificările frecvente intervenite în componența completelor de judecată, precum și condiția caracterului repetat al nerespectării dispozițiilor legale referitoare la soluționarea cu celeritate a dosarelor au determinat o incidență redusă a situațiilor în care poate fi declanșată și atrasă răspunderea disciplinară.

Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii reține că raportarea dosarelor care au făcut obiectul analizei inspectorilor judiciari a oferit suficiente elemente pentru declanșarea unei componente preventive, însă analiza datelor statistice a relevat că stocul dosarelor mai vechi de 10 ani are în continuare o tendință de stagnare sau chiar de creștere.

Drept urmare, în raport de toate aspectele analizate, Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii apreciază că se impune continuarea monitorizării la nivelul fiecărei curți de apel cu privire la dosarele mai vechi de 10 ani. Nu trebuie omis faptul că, din analiza comunicărilor efectuate de instanțele judecătorești cu privire la măsurile dispuse și bunele practici identificate, se constată ca la nivelul cooducerilor manageriale există o implicare constantă în gestionarea dosarelor mai vechi de 10 ani, iar măsurile dispuse pot fi considerate ca fiind adecvate scopului propus, respectiv reducerea duratei de soluționare a acestei categorii de dosare.

În concluzie, Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii apreciază că acest control efectuat cu privire la procedurile judiciare reprezintă o problemă actuală a instanțelor judecătorești, care însă nu poate fi depășită decât prin acțiunile conjugate ale conducerilor instanțelor judecătorești și ale judecătorilor de caz în fiecare dosar în parte, motiv pentru care Secția pentru judecători formulează următoarele observații, prin care solicită:

- intensificarea operațiunilor de monitorizare a situației referitoare la respectarea termenelor de redactare a hotărârilor judecătorești, pentru toate instanțele judecătorești, de la toate gradele de jurisdicție;

- sesizarea Inspecției Judiciare pentru identificarea vulnerabilităților care au determinat creșterea numărului de hotărâri neredactate în termen, inclusiv aspectele de ordin managerial, cu precădere în cazurile în care nu pot fi identificate cauze obiective.

Față de toate aspectele analizate, Secția pentru judecători va aproba Raportul nr. 2740/IJ/1233/DIJ/2017 al Inspecției privind rezultatul activității de monitorizare a dosarelor mai vechi de 10 ani, existente pe rolul curților de apel și instanțelor arondate, precum și al Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu observațiile formulate anterior.

Pentru aceste considerente, în temeiul dispozițiilor art. 41 lit. g) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin vot direct și secret, cu unanimitatea voturilor membrilor prezenți cu privire la aprobarea raportului, la aprobarea primei observații formulate și cu privire la comunicarea raportului către curțile de apel și Înalta Curte de Casație și Justiție, respectiv cu unanimitatea voturilor valabil exprimate ale membrilor prezenți cu privire la adoptarea celei de a doua observații formulate, respectiv 8 voturi pentru adoptare și 1 vot nul;

SECȚIA PENTRU JUDECĂTORI A CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII HOTĂRĂȘTE

Art.1 - Aprobă Raportul nr. 2740/IJ/1233/DIJ/2017 al Inspecției Judiciare privind rezultatul activității de monitorizare a dosarelor mai vechi de 10 ani, existente pe rolul curților de apel și instanțelor arondate, precum și al Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu următoarele observații:

- intensificarea operațiunilor de monitorizare a situației referitoare la respectarea termenelor de redactare a hotărârilor judecătorești, pentru toate instanțele judecătorești, de la toate gradele de jurisdicție;

- sesizarea Inspecției Judiciare pentru identificarea vulnerabilităților care au determinat creșterea numărului de hotărâri neredactate în termen, inclusiv aspectele de ordin managerial, cu precădere în cazurile în care nu pot fi identificate cauze obiective.

Art.2 - Comunicarea către curțile de apel și Înalta Curte de Casație și Justiție a Raportului nr. 2740/IJ/1233/DIJ/2017 al Inspecției Judiciare privind rezultatul activității de monitorizare a dosarelor mai vechi de 10 ani, existente pe rolul curților de apel și al instanțelor arondate, precum și pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Art.3 - Prezenta Hotărâre nr. 924 din 01 noiembrie 2018 a Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii se comunică Inspecției Judiciare.

Data în București, la data de 01 noiembrie 2018

Președinte,

Judecător Simona Samelia MARCU

